

ISZÁNTÚL

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Videke postán szállítva:
Egész évre 24 kor
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétévi és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 253. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1913. november 4

Gazdák az uzsora ellen.

A Magyar Gazdaszövetség legutóbbi választmányi ülésén, melyen Baranyi Ignác elnök oly erőteljesen foglalta össze a magyar gazdaságszervelet legközelebbi feladatait s a törvényhozás és kormányzat kötelességeit vele szemben, az egész országot igen közelről érdeklő ügy tárgyalása napirendre került s ez irányban is határozat hozatott. E fontos ügy a rémesen elharapódzott uzsora kérdése, melyet a Gazdaszövetség birtokpolitikai referense ismerttetett. Ennek alapján a szövetség elhatározta, hogy a kellő lépéseket oly irányban teszi meg, amint azt már 1903-ban, a hatodik országos gazdakongresszus kezdeményezte. Az ezt megelőző évben tartotta uzsoraellenes anketjét a Gazdaszövetség s ezt megelőzőleg az ország legjelesebb jogtudósait véleményadásra szólította föl az uzsora kérdésben. A beérkezett szakvélemények közül kimagaslik dr Balogh Jenő, akkori jogtanár, jelenlegi igazságügyi miniszter magvas véleménye, mely a dologgal nemcsak nagy szakértelemmel foglalkozik, de oly nagy általános igazságokat mond ki, melyek minden jó magyar keblében visszhangot keltettek akkor s most is mint nagy igazságok élnek.

Előttünk fekszik Balogh Jenő dolgozata s ennek ismertetése és igazságainak leszögezése jelen cikkünk tartalma. „Vélemény az uzsora és ehhez hasonló gazdasági visszaélések tárgyában teendőkről” címet visel e kiváló szakdolgozat s rövid kivonatban ezeket tartalmazza.

A gazdasági erőknél azon heves küzdelmében, mely napjainkban folyik, — írja

az igazságügyi miniszter, — az erősebb elemek egyenesen kizsákmányolni igyekeznek a gyöngébbeket. E törekvések egész társadalmi osztályokat támadnak meg, ezeket tönkreteszik s vagy kivándorlásra kényszerítik, vagy a fönnálló jogrenddel elégedetlenné teszik. A társadalom, államhatalom és törvényhozás ezt saját jólfelfogott érdekében sem nézheti közömbösen. A jogrend kötelessége az, hogy segítségére siessen a gyöngébbnek s a gazdasági küzdelemben a védő szerepére vállalkozzék. A jogfejlődés magasabb fokát jelenti az az állapot, midőn az önzés régiójából átmegy a tisztesség, az erkölcsös régiójába és a két hatalmas érzés, melyet a jelenkor társadalmi mozgalmainak altriustikus mozgató ereje gyanánt kell tekintenünk: az emberi életközösség iránt bennünket átható kötelességérzet és a támaszra szoruló embertársaink iránt érzett felebaráti szeretet. A gyöngébbek védelme mellett a tételes jogokat minden téren, így a gazdasági élet terén is, összhangban kell tartani a tisztesség által kívánt mértékkel. A minél fogva egyformán törekszik a törvényhozás a jogéletnek különböző terein, nevezetesen mind a magánjogi, mind a kereskedelmi, mind a büntető törvényhozás körében a gazdasági élet terén felburjánzott s bizonyos osztályokat kizsákmányoló visszaéléseket visszaszorítani, vagy legalább korlátozni.

Miután abban az időben, mikor az igazságügyminiszter ezt a véleményt a Gazdaszövetségnek megadta, a gabona-elővételi ügyletek voltak előtérben, alaposan foglalkozik ezzel a kérdéssel, majd pedig így folytatja:

„Jelenleg azonban, midőn figyelmünk a gazdasági visszaélésekre irányozva van, úgy vélem, nem volna kívánatos, sem helyes csupán a gabona-elővételi ügyletek kérdésére szorítkozni, hanem meg kell győződ-nünk mindazon gazdasági visszaélések természetéről és elterjedésének mértékéről, amelyek tételes jogunk kiegészítését, illetőleg módosítását szükségessé teszik és társadalmi, valamint kormányzati intézkedéseket, illetőleg törvényhozási módozatokat kell keresnünk e visszaélések elhárítására, illetőleg megszüntetésére. Ezt annyival inkább mellőzhetetlennek tartom, mert nem valami elszigetelt, különösen nem csupán hazai gazdasági viszonyaink által igazolt, még ke-

vésbé pedig valamely politikai vagy más áramlat által követelt irányzatról van szó, hanem korunkban számos külföldi államban is hasonló gazdasági visszaélésekkel küzdöttek — s amint a miniszter konstatálja, mindenütt azon áramlat uralkodik, hogy „az értelmileg és anyagilag gyöngébb osztályok megvédessenek az erősebb elemek lelkiismeretlenebb és önzőbb csoportjainak kizsákmányoló törekvéseitől s az elharapódzott tisztességtelen üzelmek, visszaélések, büntetőjogilag megtoroltassanak.”

A jelenlegi miniszter aztán elsorolja az egyes európai törvényhozásoknak az uzsora elleni intézkedéseit s oda jut ki, hogy nálunk hasonló intézkedés elengedhetlenül szükséges.

Balogh Jenő igazságügyminisztert egyenes embernek ismerjük. Reméljük és elvárjuk, hogy amit a jogtanár oly apodiktice mondott, az igazságügyminiszter be is váltja!

A galíciai helyzet és a választójogi reform. Bécsből írják, hogy Koritovszki dr galíciai helytartó szombaton kihallgatáson jelent meg a király előtt, hogy tájékoztassa az uralkodót a galíciai választójogi reform ügyében folytatott tárgyalás eddigi menetéről. A kihallgatás másfél óra hosszát tartott. A király kifejezte azt a reményét, hogy a helytartónak sikerülni fog rábírnia a két néptörzs képviselőit, hogy végre megegyezzenek és a választójogi reformot a tartománygyűlésben elintézzék, hogy az anynyira óhajtott nyugalom és rend végre helyreálljon Galiciában. A királyi kihallgatás után Koritovszki dr helytartó Stürgkh gróf miniszterelnököt kereste föl, akivel hosszabb ideig tanácskozott. A helyzet komolyságát mutatja az is, hogy a lengyel néppárt hivatalos lapja azt írja, hogy Dlugosz galíciai miniszter állása rendkívül megrendült és hogy már a legközelebbi napok meghozzák a döntést ebben az ügyben.

Patkányok, házi és mezei egerek

kiirtására legjobb és legbiztosabb szerek a

MURIS készítmények,

mely más háziállatokra teljesen ártalmatlanok.

Kapható a főraktárban:

FARKAS ISTVÁN

Apolló drogériájában

Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/b. Telefon 13-02.

Beöthy László a belényesi vasut új elnöke.

A Vasuti és Forgalmi bank a belényesi vasut főrésztvényese. Szmazsenka Ernő vezérigazgató. — Az új igazgatók.

Nagyjelentőségű ülést tartott tegnap a nagyváradi belényesi vasut igazgatósága. Ez volt az első igazgatósági ülés, melyen a vasutársaság ügyeinek intézésében résztvett a társaság új főrésztvényese, a Magyar Vasuti és Forgalmi Bank. Ezen az ülésen választották meg a társaság új elnökét és vezérigazgatóját s hoztak a jövőre kiható, nagyjelentőségű határozatokat.

Az ülést d. e. 10 órakor nyitotta meg Száhlender Károly elnök. Jelen voltak kívül Fetszer Antal felszentelt püspök, Miskolczy Ferenc és Hlatky Endre főispánok, Fráter Barnabás alispán, dr. Karácsonyi János, Gellért László, dr. Hoványi Géza, Gera Sándor, dr. Krüger Aladár, dr. Okolicsányi Zoltán, Varró Domokos, Papp János, Rednik Gábor, Kolozsy Béla és a minisztériumok kiküldöttjei.

Az elnök bejelentette, hogy a vasut részvényeinek birtokában jelentékeny változás állott be, amennyiben az eddig a Wiener Bankverein birtokában volt részvényeket a Magyar Vasuti és Forgalmi Bank szerezte meg. Ennek következtében azok az igazgatósági tagok, akik eddig a Wiener Bankverein képviselőjében vettek részt az igazgatóságban, tagságukról lemondottak. Ily esetben az alapszabályok módosítást adnak az igazgatóságnak, hogy a megüresedett igazgatósági tagok helyeket ideiglenesen betölthesse. Javasolta az elnök, hogy a megüresedett igazgatósági helyek ideiglenesen töltsenek be.

Az igazgatóság élt is ezzel a jogával és új igazgatókká megválasztotta a következőket: Dr. Beöthy László, Mándi Lajos, Urbán Adolf, dr. Szirmai Richárd, Erdélyi Vince, dr. Geber Antal, Rimler Károly, Telegdy József, Szmazsenka Ernő, Lukács Ödön, dr. Szegedi Lukács—Lessner Richárd.

Az elnök az igazgatósági ülést ideiglenesen felfüggesztette, míg az új igazgatók megérkeznek.

Az újonnan megnyitott igazgatósági ülés keretében az elnök üdvözölte az új igazgatókat, akik közül Urbán Adolf, Szirmai Richárd, Erdélyi Vince, Szmazsenka Ernő jelentek meg. Urbán és Szirmai fejezték ki köszönetüket igazgatótársaik nevében is a szíves fogadtatásért és hangsúlyozták, hogy minden erejükkel közre fognak működni az igazgatóság többi illusztris tagjaival együtt a társaság további felvirágoztatásán.

Beöthy László elnökké választása.

Száhlender Károly elnök ekkor felállott és hivatkozva előhaladt korára, megismételte már egy ízben bejelentett lemondását az elnöki állásról.

Urbán Adolf szép szavakkal méltatta azokat az érdemeket, amelyeket Száhlender Károly a belényesi vasut és általában a ma-

gyar vasutügy körül szerzett s indítványozta, hogy a lemondást sajnálattal vegyék tudomásul, a lemondott elnök érdemeit jegyzőkönyvileg örökítsék meg, kérjék meg, ne vonja meg támogatását a társaságtól ezentul sem és válasszák meg Száhlender Károlyt a társaság tiszteletbeli elnökévé.

Az igazgatóság az indítványt egyhangúlag elfogadta.

Ugyancsak Urbán Adolf javasolta, hogy a társaság elnökévé dr. Beöthy László v. b. t. t. volt kereskedelmi miniszter választassék meg. Az igazgatóság ezt az indítványt is egyhangú lelkesedéssel emelte határozattá.

A végrehajtóbizottságban megüresedett tagsági helyre Urbán Adolf udvari tanácsost választották meg.

A harmadik vonatpár.

A tárgysorozaton szereplő ügyek közül a közönséget különösen érdeklő az, hogy az igazgatóság sürgetni fogja a harmadik személyszállító vonatpár bevezetését. Mindazok a munkálatok, amelyek végrehajtásától annak idején a MÁV igazgatósága a harmadik személyszállító vonatpárt függővé tette, már végrehajtottak, nincs tehát semmi akadály annak, hogy a jövő évi nyári menetrendbe ez a régen sürgetett vonatpár beállítassék és a többi személyszállító vonat gyorsasága is fokoztassék. Elhatározta az igazgatóság, hogy az e tárgyban tett írásbeli előterjesztések nagyobb nyomtatéka kedvéért nagy küldöttséget indít a kereskedelmi miniszter elé és ennek a küldöttségnek a vezetésére dr. Beöthy Lászlót kéri fel.

Érdekes, hogy ugyanebben a tárgyban Beöthy már vezetett egy küldöttséget elődjéhez, Hieronymi Károlyhoz, aztán fogadott ő is, mint kereskedelmi miniszter egy ugyanazon járatban lévő küldöttséget, most pedig ismét ő vezeti a küldöttséget az utódjához.

Igy talán csak lesz valami siker.

Az új vezérigazgató.

Papp János, a társaságnak hosszú éveken át volt nagyrédmű vezérigazgatója már egy éve bejelentette lemondását s azóta már csak átmenetileg vezette az ügyeket. Most a megüresedett állást betöltötték és a belényesi vasut új igazgatójává Szmazsenka Ernőt választották meg, Papp Jánost pedig felkérték, hogy teljesen önálló hatáskörrel tartsa meg a társaság egyik egyre nagyobb jelentőségre szert tevő üzemenek, a kőbányáknak és a bányaugyeknek vezetését.

A fürdővasut. Új vasutvonal.

Befejezésül foglalkozott az igazgatóság a fürdővasut ügyével. Ezt a vasutat a társaság lehető rövid idő alatt üzembe helyezi. Végül bejelentették, hogy a társaság a sályom—nagyszalontai vasutra nézve előmunkálati engedélyt kért.

Katolikus Népszövetségi Otthon.

Ma este rendkívüli csoportvezetői értekezlet.

Hamarabb, mint sem számítottunk rá, előtérbe nyomult a Népszövetségi Otthon kérdése.

A Katolikus Népszövetség legutóbbi nyilvános ünnepélyén felvetett és megbeszélte gondolatok nem veszték el nyomtalanul; a tagok közt sűrű megbeszélések tárgyát képezte valamennyi. Mozgalom, élet van a Népszövetségben s a tagok keresve keresik a módot ennek az életnek a megnyilvánítására.

Rendkívül élénk visszhangja támadt annak a felvetett gondolatnak, hogy létesítsék egy Népszövetségi Otthon, a hol a népszövetségi tagoknak módjukban álljon egymással naponta találkozni, ujságokat olvasni, szórakozni, beszélgetni. A Katolikus Népszövetség keretein belül létesített külön társaskör volna ez, a mely azok társadalmi igényeinek felelne meg, a kik a Katolikus Kör magasabb tagsági díját megfizetni nem képesek és mégis óhajtanak a katolikus társadalmi tömörülés áldásaiban naponta részesedni. Egy egyszerű, de meleg, meghitt Otthont keresünk, a katolikus kispolgárság, iparosság, kereskedők és képzett munkásosztály részére, a melyben olesón megtalálja szórakozásait.

Egyelőre erre a célra legalkalmasabbnak látszik a Katolikus Kör régi helyisége, mely még a tél folyamán felszabadul, mikor a Kör új palotájába költözik. Az egyedüli kérdés az, lehetséges-e annyi tagot gyűjteni a Népszövetségi Otthon számára, amennyiből az Otthon házbére és többi fenntartási költségei fedezhetők?

Ennek megbeszélése, az akció megkezdése és már a taggyűjtő iverk átvétele végett ma, kedd este 7 órára a Népszövetség igazgatója rendkívüli csoportvezetői értekezletet hívott egybe a Népszövetségi Hitelszövetkezet helyiségébe. Aki külön meghívóját meg nem kapná, szíveskedjék az értekezlet összehívásáról ez uton tudomást venni.

Az értekezleten kívánatos az összes csoportvezetők megjelenése; olyan akció megindításáról van szó, melynek sikere minden népszövetségi tag vállalt munkásságától függ.

A képviselőház mai ülése. A képviselőház mult héten tartott ülésén úgy határozott, hogy ma, november 4-én délelőtt 10 órakor tart ülést. Ugyanakkor az egyesült függetlenségi és 48-as párt értekezlete elhatározta, hogy újabb értekezleten fogják megállapítani azt, hogy a képviselőház ezen ülésén résztvegyenek-e.

Az ülésen való megjelenés tekintetében eltérők a vélemények.

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készítettnek

Fehér János kötszer gyárában Rákóczi-ut., (Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-tepedők, vatta és mindenféle **szülészeti** és **betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitűnő kivitelben készítettnek. Telefon 419

Bonyodalmak a serleg-dij körül.

Heves jelenetek a Sport-téren. — Botrány a mérkőzés előtt. — Rendőrség lépett közbe.

A pompás jó idő, a kettős ünnep, szóval minden kedvező alkalom megvolt arra, hogy a hanyatló szezonban a Sport-tér hű közönsége még utoljára hódolhasson a football-sport iránti passziójának. Anyagi tekintetből is igen előnyös lett volna sportegyleteinkre nézve a körmérkőzéssel jókora közönséget toborzani, mert bizony az idei őszi szezon gyengébb volt a többinél egyrészt az általános pénztelenség, másrészt a két vezető egyet viszálykodása miatt.

A szezon fináléja az utolsó trükknek tervezett serlegmérkőzés azonban alapos fiaskóval végződött.

A körmérkőzés döntőjébe került két csapat, a NAC és a NSE részben szabálytalanság, részben a köztük fennálló régi klubviszály miatt nem játszotta le a döntő meccset, a közönség tehát, melyet majdnem kizárólag csak a két rivális klub csapatának újabb találkozására és heves viadala izgatótt és csalt ki a pályára, jogos várakozásában csalódva és kiábrándulva indignálta és keserű kifakadások közt nézte az érdeknélküli sportjátékot, amit a program helyett kapott.

A NAC közönsége értesülve a dolgokról, jórészt kint maradt csoportosan a kapu előtt, másrésze a diákhelyen tömörülve tüntetett a játék ellen.

A zavar és elkeseredés általános volt, minduntalan heves scénák játszódtak le s hogy nagyobb botrány és ribillió nem lett, csak a Fluck fogalmazó vezetésével nagyobb számban kivonult rendőrség közbelépésének tulajdonítható.

A vasárnapi események minden sportkedvelőt lehangoltak. Ez a módszer nem fogja vonzani a közönséget a pálya környékére, hanem elvadija onnan. Ha egyesek talán reklámnak nézik, esalódnak, mert a meghiusult serlegmérkőzés ártott a már szép fejlődésnek indult sportéletnek és diszkreditálta azt. A tetteseket vagy intrikusokat kár nyomozni. A rugója a hibának az az egészségtelen rivalizálás és már köztudatba is átment gyűlölködés, mely a NAC és NSE közt fennáll. Eddig csak a szinfalak mögött, most nyílt színen, a közönség előtt is feltárul ez a diestelen klubháború. A közönség azonban nem arra való, hogy az ilyen látvány statisztája legyen és meccs helyett botrányokat kapjon.

Koncedáljuk, hogy a NAC-nak joga volt a döntő meccstől visszalépni és azt megóvni, de a változásról idejében, lehetőleg már a délelőtti folyamán kellett volna a közönséget plakátokon értesíteni. Ugyisint az NSE-nek is kötelessége lett volna a NAC elmaradását legalább a pénztárnál közölni a közönséggel, hogy meg ne csalatkozzék. De hát persze, mindegyik azt szeretné, ha a másik

nyakán maradna az orbánc. Az NSE lévén a rendező vasárnap, neki kellett volna a közönséget tájékoztatni. E tárgyban, mely újból gazdagítja a nagyváradai sportszenzációkat, a MLSZ lesz a döntő bíró.

A két nap sportkrónikája különben röviden adható elő. Szombaton a NAC és NSE az Egyetértéssel, illetve a NSC-al játszotta le a selejtező mérkőzést. A NAC 5:0, a NSE 4:0 arányban győzött ellenfele felett.

Minthogy a NAC az előmérkőzést kifogásolta és visszalépett a döntőtől, a NSE az Egyetértés a NSC játékosaiából kombinált csapattal játszott pótdöntőt, afféle pótkávéval kárpótolva a közönséget. Ez előtt pedig a szombaton vesztesnek maradt két csapat, az Egyetértés és NSC mérkőzött a harmadik helyért, melyből az Egyetértés 3:0 arányban győztesnek került ki.

A NAC különben a közönség iránti figyelemből és a maga eljárásának igazolása végett a következő nyilatkozatot küldte be hozzánk közlés végett:

A NAC és a serlegmérkőzés.

A Nagyvárad SE november hó 1. és 2.-re serlegmérkőzést kötött le, amelyben kivülről az e tárgyban létrejött szerződés értelmében a NAC az Egyetértés és a NSE volt köteles részt venni. A NAC november hó 1-én megkezdte lekötött mérkőzéseit, amennyiben a sorsolás folytán ellenfelül jutott Egyetértés csapatával Engel Kornél (BVC) szövetségi bíró vezetése alatt matchelt s ezt 5:0 arányban megnyerte. Ugyanezen napon mérkőzött a NSE a NSC csapatával s 4:0 arányban győzött. A két győztesnek november 2. napján a serlegért kellett volna küzdenie. A döntő mérkőzésbe azonban a NAC ezuttal bele nem ment, mert a NSE által a NSC csapatával tartott előző napi mérkőzést szerződés ellenesnek, szabálytalannak, eredményét irreálisnak tartja s ezt a MLSZ előtt megövtá. A NSE ugyanis a szerződés értelmében szövetségi bírót kellett volna hogy alkalmazzon, azonban ez iránt egy lépést sem tett, hanem mérkőzését a saját footballintézőjével Litkei Oszkár-al vezettette, aki bírói képesítéssel egyáltalán nem rendelkezik s így a MLSZ által engedélyezett mérkőzést nem vezethet. A MLSZ-nek az óvás fölött hozandó határozatától függ a döntő mérkőzés ideje és az, hogy a NAC-nak melyik csapat lesz az ellenfele. A NAC e körülményről vasárnap délelőtti 1 órakor levélben értesítette dr. Poyrnár Szevért a NSE főtitkárát, kijelentve, hogy a döntő mérkőzés megtartásához ragaszkodik és figyelmébe ajánlva, hogy mint rendező egyesület a közönséget megfelelő módon értesítse a NAC-NSE mérkőzésnek vasárnapról történt elhalasztásáról.

Mit mond az ellenfél?

Közöljük az NSE nyilatkozatát is, minden kommentár nélkül. Ime ezt mondják:

Idei szereplésére a NAC-nak vasárnap délután sikerült feltenni a koronát. Nem elég,

hogy bajnoki mérkőzéseit a MLSZ. egymásután semmisíti meg végérvényesen s hogy az ő stiklijei miatt függesztették fel a kelet-magyarországi egyesület autonómiáját, amire még nem volt példa, hanem vasárnap délutánra volt kitűzve a négy nagyváradai egyesület által kitűzött serlegmérkőzés döntője, melyre a NAC nem állott ki s ezt csak vasárnap délután 2 órakor hozta a NSE tudomására. Tette ezt teljesen jogtalanul, mit különben illetékes tényezőknek úgy is alkalmuk lesz megállapítani. Mi nem fogjuk őt ez uton követni, haladunk a magunk utján, sportolunk a sportért s hálásak vagyunk a közönségnek, ha eljő megnézni játékunkat s nem fogjuk az ilyen eljárással vasárnapi életvezetéstől megfosztani.

Litkei Oszkár,
a NSE footballintézője.

Feljelentés a rendőrségnek.

Több mint ötszáz főnyi tömeg követelte vissza pénzét a verseny megkezdése előtt, akik csak úgy akarták végignézni a mérkőzést, ha az NSE mérkőzik a NAC-cal. Eltették a jegyet és tegnap délután Stolcz Henrik és Engländer Ármán többek nevében feljelentést adtak be a verseny rendezőse ellen s követelik vissza pénzüket.

Az anyagi visszatérítés tekintetében a bagatell bíróság elé utasították őket. De a hamis reklámozás és félrevezetés miatt bünvádi feljelentést akarnak tenni. Mert a rendezőség legalább a pénztárhoz tehetett volna egy figyelmeztető táblát, hogy a kedvelt csapatok közül a NAC nem játszik, csak az NSE. Az ügy fejleményei elé kíváncsian néznek városszerte.

Megyei agitáció

a váradai Tanitók Háza érdekében.

*

Nagyvárad és Biharmegye jelentős kultúreseménye lesz annak a palotának a felépítése, amelyet a megyei tanítószág lelkes áldozatkészsége teremt meg. A mozgalom megindulása óta rendkívül szimpátiával kíséri figyelemmel a közönség az ügy fejlődését. S bizonyára nem zárkozik el a tanitók ügyének támogatása elől ezután sem, amikor ugyszólván az egész vármegye tanítószága, mint egy lelkes hadsereg szegődik az ügy szolgálatába.

Szombaton délután tartotta ülését az olasz iskolában a Biharmegyei és Nagyváradai Tanitók Háza szervező-bizottsága Gulácsy Endre elnöke alatt. A tárgysorozatban a Tanitók Háza ügye szerepelt s ez igen sok vidéki és városi tanitót szolgált be. Meglátszik, hogy igazán szívükön viselik a ház felépítését.

Gulácsy Endre vázolta az eddigi akció eredményét, amely kielégítőnek mondható. A város deponált harmincezer koronája, a vármegye eddigi és még kilátásba helyezett segélye, továbbá a kormány évi segélye s az állandó gyűjtés szépreményekre jogosít. Remélik, hogy már két év múlva hozzákezdhetnek az építéshez.

HERBST Arany-, ezüst-
ékszer és óra
: áruháza :

NAGYVÁRAD, Fő-utca, Rákóczi-ut 1. sz.
Guttman-ház (Barna Jenő női divatüzlete mellett.)

Mai naptól kezdve vásárolhatni:

Aranyláncok, nyak-
láncok 10, 12, 14 kor.
Gyűrűk 4, 5, 8, 10 kor.
Fülbevalók 2, 3, 4, 6, 8 kor.
Karikagyűrű 5, 6, 8 kor.
Acélórák 4, 5, 6 kor.
Ezüst óra 7, 8, 10 kor.
Arany női óra 20, 25, 30 kor.
Férfi aranyóra 35, 40, 50 kor.

Ingaóra 10, 12, 15 kor.
Ébresztőórák 2, 50, 3, 4 kor.
Valódi ezüst kés és villa 6 pár
13-14 kor.
Órajavítás 1 koronától kezdve.
Ékszerjavítások és átalakítások
olcsón eszközöltetnek.
Szemüvegek beteg szemekhez or-
vosi recept nélkül kaphatók.

A bizottsághoz felhívás érkezett a rendőrségtől, hogy a telket kerítsék körül. Ezt teljesíteni fogják.

Legnagyobb gondot ad a gondnoki állás szervezése. A tanítók úgy szeretnék megoldani a kérdést, hogy a miniszter rendelje ki egy tanítót az állásra s ennek fizetését bevénne a közoktatásügyi tárca költségvetésébe.

A bizottság elhatározta, hogy nem hagyja abba a megkezdett agitációt, hanem fokozottabb erővel folytatja. Eért felosztották egymás között a vármegyét, minden járás részére delegáltak egy tanítót, aki ismertetni fogja a járásban a Tanítók Háza célját, esetleg előadásokat rendeznek, Nagyváradon pedig külön vigalmi bizottság fog működni, amely kidolgozza a téli hangversenyek, mulatságok programját.

A parasztnábob gyilkosai az esküdtbíró előtt.

Gyilkosság Vitális falujában.

Szenzációs monstre-bünpör tárgyalását kezdte meg tegnap a nagyvárad kir. törvényszék esküdtbírósa Vámosy Mihály törvényszéki bírónő elnöke alatt. Részletesen megírtuk annak idején a rémes esetet.

Berettyószentmártonban, Vitális falujában ez év április 9-én id. Tikász Sándort éjnek idején, amikor a korezmából hazafelé igyekezett, agyonlőtték. A csendőrök hosszasan nyomozás után letartóztatták Vitális Lajos főbíró, a halálraítelt Vitális Imre nagybátyját, azután ifj. Tikász Sándort és legifjabb Tikász Sándort, a meggyilkoltnak unokáját. Megállapították és a vádlottak is beismerték, hogy a legifjabb Tikász fiu ölte meg a gazdag nagyapját, az apjának és nagybátyjának, Vitálisnak a rábeszélésére.

Tegnap kezdte meg az ügy tárgyalását a nagyvárad esküdtbírósa. Vámosy Mihály elnökölt, szavazóbírák Poynár Sándor és Kenéz Sándor. A vádat Szolnok Jenő dr. kir. ügyész képviselte, a védelmet Rádl Ödön, dr. Medvigy Gábor és dr. Mendelényi Béla ügyvédek látják el. A három vádlottat szuronyos börtönőrök vezetik be.

Mindenekelőtt legifjabb Tikász Sándort hallgatta ki a bíróság. Gyilkosság büntetvével van vádolva.

Elnök: Bűnösnek érzi magát?

— Nem vagyok bűnös, nem én öltem meg a nagyapámat.

— A csendőrök előtt és a vizsgálóbíró előtt beismerte, hogy maga volt a tettes. Miért?

— Ütöttek, fenyegettek a csendőrök.

— De a vizsgálóbíró előtt senki sem fenyegette.

Vádlott nem felel.

Az elnök ezután elrendelte a vizsgálóbíró előtt tett vallomások felolvasását. Tikász Sándor a vizsgálóbíró előtt nem is

egyszer beismerte és egész részletességgel elmondta, hogyan követte el a tettet. Most azonban állhatatosan tagad. Előbb azt is vallotta, hogy az apja és a nagybátyja volt a felbujtó, ezt a vallomását azonban már a vizsgálóbíró előtt visszavonta.

Délután a másik két vádlott kihallgatása következett, akik szintén tagadják a vádat.

Ma délelőtt folytatják a tárgyalást.

Bogdanovics patriarka temetése.

Karlóca, nov. 3.

Vasárnap temették el Bogdanovics patriarkát. Reggel a zimonyi gyorsvonattal ideérkezett Jankovics Bozsa tábornok, a szerb király képviselője, Lozanic államtanácsos a szerb kormány képviselője, megérkeztek továbbá Hidegkúthy főispán a horvát kormány képviselőjében. Avakumovics metropoliai asszisztens, ugyszintén több szlavóniai város képviselői. A budapesti gyorsvonattal érkeztek Kazy báró, a kormány képviselője.

Délelőtt tíz óra tájban érkeztek meg Rhemen hadtestparancsnok a király képviselőjében, akit a pályaudvaron Lezsinszky ezredes várparancsnok és Verenszky főszenelt püspök fogadtak és diszkocsin kísérték a palotához, ahol Gruics püspök adminisztrátor fogadta a püspöki kar élén. A felség képviselője fogadta az egyházmegye küldöttségét, Péter király képviselőjét, Kazy báró kormányképviselőt és a tisztikar tisztelgését.

A székesegyházban mondott gyászmise után megindult a gyászmenet a felsővárosi templomban levő patriarkatusi sírbolt felé. A sírboltnál a koporsót még egyszer beszentelték, azután levitték a sírboltba, ahol Brankovics patriarka szarkofágja mellett fölállított márványszarkofágba helyezték örök nyugalomra a tragikus véget ért egyházfejdelmet.

A felség képviselője, Jankovics tábornok, valamint a gyászünnepeen résztvett személyiségek ezután visszatértek a patriarkatus palotájába, ahol Gruics adminisztrátor látta őket vendégül a szokásos gyászlakomán.

Az obstrukció Bécsben.

Bécsi hírek szerint a németosztrák szociáldemokratáknak az itteni munkásotthonban szombaton tartott pártgyűlésén a többi között indítványozták, hogy a szociáldemokraták a lehető legélesebb eszközökkel, esetleg még obstrukcióval is harcoljanak a katonai javaslatok és az állami szükségletek ellen. Végül határozati javaslatot fogadtak el, amely az obstrukciónak, mint a parlamenti taktika normális eszközének alkalmazását elítéli, az obstrukciót csak különös intézmények között tartja alkalmazhatónak a parlamenti védekezés legszélsőbb eszközeként és a szociáldemokrata képviselőkre bizza,

hogy az obstrukció fegyverét használják, ha a körülmények követelik és remélni engedik az obstrukciós harc győzelmét.

Akcio a sajtójavaslat ellen. Az ujságíró egyesületek és a budapesti ügyvédi kamara vasárnap délelőtt tiltakozó gyűlést tartottak a kormány esküdtszéki javaslata és sajtóreformja ellen. A fővárosi polgárság pedig népgyűlést tartott a fővárosi Vigadóban. A javaslatok ellen való állásfoglalás erőteljes és egyöntetű s valószínűnek tartják, hogy a kormány nem vonhatja ki magát hatása alól: leveszi a napirendről a sérelmes javaslatokat.

Halottak estéje.

Az ujságírók Iványi sirjánál.

Talán soha sem volt még annyi virág a temetőben, mint most, halottak estéjén. A virágontó meleg őszi napok igen kedvezők a vegetációra s minden virágbokor telve pompázó kryzanttal, őszi rózsával. És a kegyelet halommal hozta el a virágokat a sírokra, hogy az emlékezés napján feldiszipse a néma hantokat... Szegény, gazdag virággal hintette be szereteteinek sirját.

Már kora délután özönlött a közönség a temetőbe, a bérkocsik és magánfogatok egymást érték. Ezernyi és ezernyi nép lepte el a temetőket minden városrészben.

Alig volt sir, amelyiket nem világitottak ki.

Az olasz nagytemetőben nagy pompával volt igen sok sir diszipve s sokan ke-resték fel néhai Lipovniczky István püspök, Palotay László nagyprépost, a káptalan elhunyt tagjainak, továbbá Lukács György volt polgármester, Rónai Gyula színművész, stb. sirját.

A nagyvárad hírlapírók testületileg vonultak ki néhai Iványi Ödönnek, a nagyvárad modern hírlapírás megteremtőjének sirjához, ahol Rimler Károly polgármester, Láng József, dr. Adorján Ármán, dr. Várnai Ferenc, dr. Gyémánt Jenő már korábban megjelentek.

A Jelinek Ferenc műkertész által izlésesen feldiszipított sírra Fehér Dezső szerkesztő letette a nagyvárad hírlapírók egyesületének remek koszorúját s igen szép beszédben adott kifejezést a hírlapírók hálás kegyeletének a nagy író és kiváló hírlapíró emléke iránt.

Fehér Dezső beszédét a következőkkel fejezte be:

— Aki e sir mélyén pihen, az gyujtotta fel először Nagyváradon az ujságírás megszépítő füzét. A lelkünkbe lopta azt a tüzet, mely serkentett, buzdított bennünket, hogy dőre pártoskodás helyett az örök emberi jogok, a kultura, kereskedelem, ipar, technika, gazdaság folyton új mesgyéket járó harcainak legyünk órálló katonái. Megvittuk ezt a harcot mind a mai napig, úgy, ahogy te mondtad, ahogy te akartad Iványi

Kováts Kálmán

mű-asztalos

Nagyvárad, Várház-utca 33. (Gázgyárral szemben.)

Készít: egyszerű és műbuto-rokat, teljes lakásberendezést, valamint mindennemű asztalos munkákat. Állandó raktár bel- és külföldi száraz anyagokból. Telefon 99. sz.

Odön. Az újságírás robotja megviselte tán idegeinket, szürkére festette tán hajunkat, de a te lelkesedésed tüze ott ég ma is szíveinkben. És ott fog égni az új, a jövő Magyarországot megteremtő ideálokért, amíg csak ki nem hull a toll a mi kezünkből is és meg nem térünk pihenni melléd. De a mi halóporainkból, úgy mint a tiedből új erő, új lelkesedés száll, az új generáció, a magyar újságírás új küzdő harcosainak lelkebe és folytatják a viaskodást a haladás, a világság jegyében, a győzelem fenséges napjáig. Legyen emléked, Iványi Odön áldott és világítson tovább a mi életünk, a mi harcaink után a magyar nemzet és a magyar újságírás örök dicsőségére.

Az újvárosi központi temetőben is óriási közönség látogatta a sírokat. Igen szépen fel voltak díszítve Rulikovszky vértanu, Mezey Mihály stb. sírjai.

Bottó síremléke.

Csenében, szerényen, minden zaj, hivalkodás nélkül ment végbe mindenszentek ünnepén a Rulikovszky-temetőben Bottó Ferencnek Nagyvárad város közönsége által emelt síremlékének átadása.

Jelen voltak: Nagyvárad város tanácsa képviselőjében Eleméry Ferenc tanácsnok, a Bottó örökösök öt élő tagja, a Bottó főzöiskola felügyelő bizottsága képviselve Marteny Imre lelkész és Balogh Déme biz. tag által, a vezetőtanítónő özv. Christoné Dus Ilona és az iskola növendékei közül heten, kik koszorút helyeztek a fekete márvány emlékkőre.

A főzöiskola bizottságának elnöke elélekmelő szép beszéddel adta át a síremléket a városi tanács gondozásába.

A tartalmas beszédre Eleméry tanácsnok meghatottságtól remegő, rövid válasza az volt: igéri, hogy mint eddig úgy ezután — és a jövőben is, — kegyelettel és hálával fogja a városi tanács megőrizni Bottó Ferenc emlékét és egyengetni fogja az általa öhajtott nemes eszme utját.

Ezután a koszorút a síremlékre tették le a főzöiskola növendékei halálok jeléül.

Az ellenzék bemegy.

Budapest, nov. 3.

Mivel az esküdtzéki javaslat napirenden van, az ellenzék ma úgy döntött, hogy bemegy a Hársba.

Alfonz király Bécsben.

Bécs, nov. 3.

Diplomáciai körökben temérdek találgatásra ad alkalmat az, hogy a napokban Alfonz király öfelsége látogatására Bécsbe érkezik.

HIREK

□ □ □

* **Gróf Széchényi Miklós elutazott It.** Gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök tegnap Mazurek Gyula dr szentszéki jegyző kíséretében Budapestre utazott, ahol részt vesz a püspöki konferencián és a katolikus nagygyűlésen. A megyéspüspök előreláthatólag néhány hétig marad a fővárosban.

* **Személyi hir.** Gróf Tisza István tegnap délután Nagyszalontáról Nagyváradon keresztül Budapestre utazott.

* **Felcserélték a plébániájukat.** Kumpell József hosszupályi és Kovács Rezső biharsályi plébánosok kölcsönösen plébániát cseréltek s ehez az illetékes kegyur is hozzájárult.

* **A jogakadémiai ifjuság kegyelete.** Halottak estéjén a jogászfjuság is kegyeletes ünnepség keretében róttá le az elhalt jogtanárok s a város nagy szülőttei iránt érzett háláját és megbecsülését. Este öt órakor szép számmal vonultak ki a jogászok Nagy Sándor emléktáblájához, onnan a Szacsvay-, majd a Szigligeti-szoborhoz s végül a temetőbe az elhunyt akadémiai professzorok s korán sirba szállott ifju barátai sírjaihoz. Beszédet mondtak: Szentlélek Kálmán III. Nagy Sándor emléktáblánál, ifj. Petry Gyula II. Szolcsányi Hugó sírjánál, Bölöni-Bakó Zoltán II. Személyi Kálmán sírjánál, Schweiger László II. Horványi Lajos sírjánál, Fráter István III. Persz Adolfnál, Mihályi Béla II. Szigligeti Ede szobránál mondtott talpraesett tartalmas beszédet, a Szacsvay-szobor előtt s Kudelka József volt jogtanár sírjánál pedig Kovács Sándor I. éves joghallgató beszélt. A jogakadémiai ifjuság kegyeletes visszaemlékezését mi is dicséretesnek mondjuk s magamagát tiszteli meg, amikor elhunyt professzorainak emlékét visszaidézve, példájukon lelkesedni tanul.

* **Széchényi basa állapote.** Konstantinápolyból jelentik, hogy Széchényi Odön gróf basa, az ottomán katonai tűzoltóezredek és a tengerész-tűzoltószázalaj főparancsnoka súlyosan megbetegedett. Mintegy tíz nappal ezelőtt az egyik tűzoltógyakorlatnál Széchényi gróf erős influenzát kapott, mely ágyba döntötte.

* **Ki lesz Markovits Manó utóda?**

Markovits Manó margitai főszolgabírónak cesenádi főispánná történt kinevezetése folytán megüresedett margitai főszolgabírói állást a vármegye törvényhatósága a decemberi közgyűlésen fogja betölteni. A diszes állásra most hirdeti meg az alispán a pályázatot. E szerint a pályázati kérelmeket december 6-ig kell benyújtani. Előreláthatólag Halász Eleméren kívül más pályázó nem lesz s így egyhangulag fogják megválasztani. Ugyanekkor töltik be a Halász Elemér megválasztása folytán megüresedő magyarszéki főszolgabírói helyet is, melyre Ertsey Zsigmond jelenleg is helyettesként működő tb. főszolgabíró lesz az egyedüli hivatalos jelölt. Az Ertsey megválasztása után üresedésbe jövő szolgabírói állásért már igen erős küzdelem lesz. Ezek a választások annál érdekesebbek és nevezetesebbek lesznek, mert ez lesz Biharvármegyének legutolsó választási tényke-

dése. 1914 január 1-től kinevezések után töltik be a megüresedő állásokat. A pályázati hirdetmény egyúttal kétségtelen bizonyítéka annak, hogy az államosítás folytán az idén már nem lesz restauráció. Rendes körülmények között november elején már megjelentek az összes állásokra a pályázati hirdetmények. Az idén azonban csak egy hirdetmény jelenik meg és ezzel végleg lezáródnak a megyei választások aktái.

* **Csanád Irénke esküvője.** Csanád Jenő nagyszalontai főszolgabíró szép leányát 6-án vezeti oltárhoz dr Vecsey Imre fiumei kormányzósági fogalmazó.

* **Iparos továbbképző tanfolyamok.** Az állami fa és fémipari szakiskolán rendezett iparos továbbképző tanfolyamok közül a gázmotor-kezelők és az asztalossegédek elméleti és gyakorlati tanfolyamának megnyitási ideje november hó 15-re halasztatott. Ugyanekkor nyílik meg az asztalos-mesterek és a géplakatos mesterek szakrajz tanfolyama. Felvétel iránt érdeklődők mind a négy tanfolyamra lehetőleg nappali órákban jelentkezzenek az intézet igazgatóságánál. Beiratások az esti órákban 6-7 óráig, folyó hó 8-tól 15-ig tartanak.

* **Erdészeti hírek.** Biharmegyében eddig két állami erdőgondnokság volt: a nagyvárad és a belényesi. Most a nagyvárad erdőgondnokságot kettéosztották: alsó- és felsőjárás erdőgondnokságokra, átsatolva ide a belényesi erdőgondnokságból a magyarcsékei járást is. Az egyik gondnokság vezetője ezentul is Comanicu erdőmérnök marad, az új járás vezetőjévé pedig Bárdos József erdőtanácsos neveztetett ki.

* **Bezerédj államtitkár halála.** Bezerédj Viktor belügyi államtitkár vasárnap délelőtt ötvennyolc éves korában meghalt. Az elhunyt államtitkár a politikai pályáról került a közigazgatás szolgálatába. Fiatal korában egyik veszprémmegyei kerületnek volt képviselője, majd a belügyminiszteriumba kinevezték tanácsosnak. Egy ideig mint helyettes intendáns a Nemzeti Színház és az operaház ügyeit vezette. Már régóta betegeskedett, valami gyomor baj kínozta. A nyár elején Karlszbadban hirtelen rosszul lett és attól kezdve ugyszólván napról-napra várták a halálát, amely vasárnap reggel következett el a Pajor-szanatóriumban. A holttestet hétfőn délután három órakor eltemették a Kerepesi-uti temetőbe.

* **A mentők és tűzoltók októberi havi kimutatása.** A mentők és tűzoltók október havában is derekasan eleget tettek nemes emberbaráti hivatásuknak. Most kaptuk meg a kimutatást, amely szerint a mentők 108 esetben nyújtottak segítyt. Balesetknél 19-szer, hirtelen rosszullétnél 26-szor. Ezenkívül a betegszállítás terén is működött 63 esetben. A tűzoltók 13 esetben vonultak ki.

* **Beleesett a vársánca.** Kolozsvári-utcán, a baptista templommal szemben a vársánc egy része teljesen szabadon áll. A lebontott házak üres telkei egy néhány cölöpre vert deszka darabbal van elzárva, azonban a deszák közötti részek olyan nagyok, hogy a gyermekek keresztül férnek rajta. A katonai gyakorlatokat igen sok 5-6 éves gyermek szokta végig nézni, az emelet magasságnyi sánccsélről. Az illetékes hatóságok könnyelműségének tegnap ismét áldozata van. Kepes Zoltán 6 éves fiúcska belezuhant a mély sánca és kitérte a ballábát. Már több ilyen eset fordult elő a nyitva hagyott veszélyes helyen. Most már kíváncsiak vagyunk, hogy a hatóság mikor teszi megközelíthetlenné az eddig nyitvahagyott sánc részt.

A cipődivat
ujdonságai

ARANYI

cipőáruházába
megérkeztek.

Telefon 512. sz. Telefon 512. sz.

* **Dr. Kiss Ferencz** orvos. az Uri-utca 24-ik sz. alatt megkezdte rendeléseit. Rendel reggel 8-10-ig, délután 2-4-ig. Telefonszám 1360.

* **A hercegnő betörői.** A múlt hó 28-án éjjel az Oldenburg hercegnő kastélyába a Bécs melletti Erlauban betörés történt és a következő tárgyakat vitték el a betörők: egy antik függő órát, 13 drb különféle éremet arany és ezüstből, egy ezüst szobrot, egy kerek antik fém dobozt, két antik gyűrűt, egyik arany, másik ezüst, különböző arany gombokat, egy gyöngy brosst 8000 korona értékben, két arany kézelő gombot 2000 korona értékben, több nyakkendőt csiszolt topázzal, két orosz rendjelet, két arany biztosítótűt türkiszkövel 300 korona értékben, végül sok szörme ruhát, csipkét, csattot és régi edényeket. A nyomozás folyamán egy büntetett előéletű *Lohner József* nevű irnokot és *Podlesznik Károly* lakatossegédet gyanúsítják, akik közül az előbbeni csalásért, utóbbi pedig betörés lopásért büntetve volt. A nagyvárad rendőrkapitányi hivatal kéri a bécsi rendőrigazgatóság, hogy a város területén a legszélesebb nyomozást ejtse meg, mert a tettesek állítólag Erdély felé vették útjukat és nincs kizárva, hogy Nagyváradon állottak meg.

* **Sárga ruha és lakcipő.** Egy kivándorlási ügynök úgy akart két ertaesai parasztleányt Amerikába szöktetni, hogy Nagyváradon felöltöztette őket elegáns, sárga ruhába, nyakkendővel, pincessel, illatos zseb-kendővel és lakcipővel látta el őket. Persze úgy néztek ki, mint két maskara. De azért eljutottak Innsbruckig, ahol betértek egy vendéglőbe ebédelni. A kést, villát, szalvétát olyan ügyetlenül kezelték, hogy közröhej támadt az étteremben s valaki rendőrt hívott. Megszéppentek s mivel egy szót sem tudtak németül, visszatoloncolták őket. A két legény, névszerint *Juhász Lőrinc* és *Ráduj János* jelenleg a tolonházban álmodozik Amerikáról és a szabadságról. Ugyancsak visszahozták *Kedves Magda* élemedett hölgyet is, akit egyik fiúei hajó fedélzetén fogtak el a határrendőrök. Ugy került a hajóra, hogy a part mentén behatolt egy földnyelven a tengerbe és integetett egy távolodó hajónak. Itt fogták el a rendőrök, akik üldözték őnagyságát.

* **A diószegi gyámpénztár sorsa.** Biharvármegyében a gyámpénztár rendezése óta mindössze három vidéki gyámpénztár van még mindég községi kezelésben. Ezek közül a diószegi pénztár ad a legtöbb dolgot az árvaszéknek. Ez ellen az intézmény ellen van ugyanis állandóan a legtöbb kifogása az árvaszéknek, mert a pénztárkezelésekhez eddig sosem sikerült olyan egyéneket bevasztani, akik kellőképpen tudták volna vezetni a sokféle könyveket. *Verner Kálmán* árvaszéki elnök évekkal ezelőtt megindította az akciót, hogy megszüntessék a diószegi pénztárt. A törvényhatóság előterjesztésére a miniszter ki is mondta, hogy a diószegi gyámpénztárt be kell olvasztani a központba, azonban a község minden összeköttetését megmozdította, hogy a miniszter visszavonja a rendeletet, ami meg is történt, azzal a feltétellel, hogy egy évi próbaidőt kap a község. A próbaidő letelte után *Verner Kálmán* újból vizsgálatot tartott, azonban a régi hiányokat most is megtalálta, mire újból előterjesztést tett a közigazgatási bizottsághoz a miniszteri rendelet életbeléptetése iránt. A közigazgatási bizottság szerdán tart ülést és ezen tárgyalja a gyámpénztár dolgát. —

Előreláthatólag ismét előlről kezdődik a régi eljárás. A község ugyanis ragaszkodik a gyámpénztárhoz és azt minden körülmények között megakarja tartani.

* **A nyilvános könyvtár októberi havi forgalma.** Nyitva volt a könyvtár 31 napon át, amikor is 2913 látogató fordult meg, akik 3172 kötet könyvet olvastak: Ezek közül szépirodalmi mű volt 1703 53 százalék, tudományos munka 1005 32 százalék és folyóirat 464 15 százalék. Legtöbb olvasó volt 25-én 186, legkevesebb volt 1-én 37. Az olvasók között 1227 diák, 688 iparos, 369 kereskedő, 227 hivatalnok, (60 nő), 140 joghallgató, 45 masamód, 39 főisk. hallgató (3 nő), 31 tanító, 28 varróleány, 20 házileány, 20 talmudista, 5 magánzó, 4 drougista, 2 gazdász, 2 hírlapíró, 1 tanár és 1 mérnök. Ajándékkönyvet adtak: *Mayr Sándor* mérnök 17 köt. 50 K értékben, özv. *Lakatos Edéné* 25 köt. 141 K értékben.

* **A sütnivaló.** Egyik kolozsvári-utcai péküzlet kirakatában ez van kiírva:

A nagy Község, kérétek,
hogyha van sütni valója úgy
azt reggel nyolcra okvetlen
elhozni.

* **Megölte az alkohol.** *Király József* földmives, aki a káptalan *szentpéterszegi* uradalmában volt kerülő, az utóbbi időben nagyon neki adta magát az ivásnak. Tegnap aztán a letarolt kukoricaföldön halva lelték meg. Nyilván az alkohol végzett vele. Király egyike volt az uradalom legmegbízhatóbb cselédjeinek, aki már harminc éve szolgált ott. Így aztán érthető, hogy faluszerte sajnálják, hogy a szerencsétlen ember nem tudott gátat vetni veszedelmes szenvedélyének.

* **Négy éve lopnak egy földbirtokost.** Négy év óta tartó lopást fedezett fel most a pelbárhidi esendőrség. A községben *Némethy Jenő* földbirtokosnak minden őszszel, mikor behordták a buzatermését, a községben egy szervezett banda rendszeresen megjelent a magtárban és állandóan elemelt egy-két zsák búzát. Ez a lopás mindaddig tartott, míg csak el nem adták a termést. Meglepő, hogy a tulajdonos eddig még nem jött rá. Az idén a fölötte rossz termésből ép úgy loptak, mint az előző években. A lopás most már feltűnő volt és jelentették az esetet az ottani esendőrségnek. Rövid nyomozás után a esendőrség megállapította, hogy a lopást a községnek három deli legénye, a *Gombos testvérek* követték el. Az ellopott gabonát egy községi alkalmazottnak adták el. A tolvajsövetkezet minden tagja jómódu ember. A nyomozás során kiderült, hogy a lopást már négy év óta üzik és most még nem lehet megállapítani, hogy mennyit loptak a tettesek. A lopás után a bíróság nyomban elrendelte a bűnösök vagyonára a bünygyi zárlatot.

* **Kitörte a nyakcsigolyáját.** Végzetes baleset történt szombaton délután a Magyar Atlétikai Club margitszigeti pályáján. A klub labdarúgó csapata mérkőzött a bajnokságért az Ujpesti Torna Egyesület legénységével, még pedig győzelmesen. A mérkőzés utolsó perceiben történt, hogy az ujpestiek csatárai rohamot intéztek az atlétacsapat kapuja ellen. Ebben a válságos helyzetben a labda *Stiller Gyulának*, a MAC baloldali hátvédjének a közelébe került. *Stiller* a labdára rohant s mert másként nem érthette el s így nem vehette volna el az uj-

pesti csatároktól, páros lábbal a labdára ugrott. Ez volt a szerencsétlenség oka. *Stiller* megesuszott a labdán, hanyatvágódott és olyan nagy volt a rohamtól a lendülete, hogy egyszerre nyakesigolya és hátgerincesigolyatörést szenvedett. A szerencsétlenül járt footballistát azonnal a Pajor-szanatóriumba szállították, ahol most élet és halál között lebeg.

* **Uj műsor a Vigadóban.** Kedden és szerdán ragyogó új műsort mutat be a Vigadó mozgó színház. Feltűnést keltő slágerdráma „*Az eltűnt herceg*“, a mely óriási sikerrel járja be a kontinens nagy színpadait. Kacagató humort kap a közönség a „*Leo gombát keres*“ című vigjátékkal. „*A kis örökös*“ életkép és egy természeti felvétel a remek műsor kiegészítő része.

* **Kirabolt ékszerüzlet.** Mohácsi rendőrkapitányi hivatal távirati értesítése szerint folyó hó 2-án éjjel ismeretlen tettesek két üzletet törtek fel, mert az egyik ékszerüzletbe csak így juthattak be. A három egymás mellé épített üzlet falát bontották meg és úgy jutottak *Fux ékszerész* boltjába, akitől mintegy 20.000 korona értékű különböző arany és ezüst tárgyat vittek el. Kéri a nagyvárad zalogházak tulajdonosait és ékszerész üzleteket, hogy az értékesítést akadályozzák meg.

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet (Szilágyi Dezső-u. 5) 1914 január hó 1-én nyitja meg

II. ÉVTÁRSULATÁT.

Mint hogy az I-ső ciklus tagjai táborában az általános munkahiány és nyomasztó pénzügyi helyzet dacára, a takarékosági hajlam s a kitartó küzdelem a drágasággal nem lankadt, sőt fokozódott, az intézmény pedig áldásos működésével immár hézagot pótol, az igazgatóság a közóhajnak engedve már most hívja fel a népszövetség tagjait a II. évtársulatba való belépésre.

Az új évtársulat is három éven át, tehát 156 héten át tart, amelynek letelte után a tagok a megtakarított tőkét az elérendő haszonban való arányos részesedéssel együtt fogják megkapni. E részesedés pedig tudvalevőleg sokkal magasabb a takarékpénztári rendes betétek után elérhető kamatoknál.

A belépés tetszés szerinti számú törzsbetét jegyzésével a csoportvezetőknél, vagy pedig a heti befizetések alkalmával minden hétfőn és csütörtökön délután 2-5 óráig a hivatalos helyiségben levő gyűjtőíveken történik.

Egy törzsrészjegy után hetenkint 20 fillér fizetendő a társulat pénztárába.

Beiratási díj egyszersmindkorra részjegyenként 10 fillér, de 20 fillérnél kevesebb nem lehet.

Alapszabályaink értelmében a Népszövetségi Hitelszövetkezet tagja lehet minden fedhetlen életű egyén. Minden tag felvétele iránt az igazgatóság dönt. A Népszövetségi Hitelszövetkezet csak saját tagjának nyújt olesó és kényelmes kölcsönt.

És pedig a befizetett összeg négyötöd részeig minden körülményesség nélkül.

Azonkívül tagjait az alapszabályokban megállapított módozatok és határokon belül segílezi.

A folyósított kölcsönöket a heti befizetésekkel három év alatt kell letörleszteni.

Csoportvezetőink a gyűjtőíveket hivatalos helyiségünkben sziveskedjenek átvenni.

Tömörüljünk! Lépünk be a II-ik évtársulatba mindnyájan, mert egyesülésben rejlik az erő!

* **A tangó Nagyváradon.** Antalfy Margitka, a kitűnő táncitanárnő óriási áldozatok árán lehozta Nagyváradra a tangót, a mely most valósággal lázba ejtette az egész fővárost. A kitűnő balletmesternő nov. 3-án kezdi meg az ideai táncitanítási kurzust, amely három hónapra fog terjedni. Lesz gyermekdiák kolon s külön a felnőtteknek. A beiratkozások már folynak a Teleky-utcai táncintézetben (3. szám I. em.) Minden vasárnap délután és este nagy boszton-gyakorló kolon. Külön balletanfolyam. A szezon szenzációs táncát: a tangót eddig egyedül az Antalfy-táncintézet jogosult Nagyváradon tanítani. A hájos táncból különórák alatt lehet csak lelétni a nap bármely szakában.

* **Elhalasztott kolonestély.** A Kath. Legényegylet a vasárnapi kolonestélyt a kivilágítás végett csütörtökre, 6-án tartja meg a rendes belépti díj mellett. — *Táncvizsga 9-én* Hamza Jenő zenekara mellett.

* **Községek figyelmébe.** Tekintetes Községi Elöljáróság! Tisztelettel értesítem, hogy a kolera elleni óvintézkedéshez szükséges, valamint egyéb járványok idején is a betegek elkülönítésére nélkülözhetetlen egyszerű járványkórházi ágyfelszereléseket stb. szakszerű kivitelben állandóan raktáron tartom, községeknek a legmegtűnyosabban megszállott egységárban és 3 havi kamatmentes várakozásra szállítom. — Telefon 905. Kiváló tisztelettel: Weisz Kálmán Kossuth-utca 3. a Sas-szálloda mellett.

Áruraktár leredukálása folytán
mélyen leszállított árak

☛ Kossuth-utca
☛ elején.

Kertész S. Sándor

női divatáruházában.

Eladásra kerülnek a következő cikkek melynek minőségei elsőrendűek.

Kosztüm, ruha és bluz szövetek.

Selymek, bársonyok. Vásznak, schiffonok, asztalneműek.

Posztó, szövet, vászon, plüsch, és csipke függönyök. Ágy- és asztal terítők. Szőnyegek. Mosóbarhetek, zephierek és kartonok. Kész női és férfi fehérneműek.

Paplanok. Szörme áruk.

Menyasszonyi kelengyék

Csipkék, himzések, harisnyák és bélésárúk és itt még sok föl nem sorolt árucikkek. Vidékre mintákat mig a raktár tart nagy készséggel küldök. Telefon az egész vidékre 10-30.

* **A Máv. és a Félix-fürdő.** Nagyvárad közönségének ama része, amely évek óta hiányát érezte annak, hogy október elseje után nincs megfelelő vonatközlekedés, amely lehetővé tenné a városi közönségnek, amely nincs abban a helyzetben, hogy a fürdőben lakják, dacára annak, hogy ott a legolcsóbb penzió-rendszer van október 1-től bevezetve, a Félix-fürdő valóban csodálatos gyógyhatású forrásait használhassa, most örömmel fogják fogadni a MAV ama valóban üdvös intézkedéseit, hogy a Félix-fürdőből minden este egy külön vonatot indít Nagyváradra. Ezen naponta közlekedő különvonat beállítását következtében a Félix-fürdőbe Nagyváradról 4 órakor, vagy Várad-Velencéről 4 óra után a rendes belényesi vonaton lehet kiutazni. A nyár folyamán a belényesi vonatra vonatkozó felszállási tilalom, magától értetődik, megszűnt. A fürdő használatára elegendő idő áll rendelkezésre, mert a visszautazás, minthogy a rendes belényesi vonat már este 6 óra 37 perkor indul ezen új különvonaton történhetik, mely este 8 óra 02 perkor indul. Ugy a MAV, mint a belényes-vaskóhi vonat igazgatóságát ezen üdvös, a város gyógyulást kereső közönségére rendkívül fontossággal bíró intézkedéséért, a legteljesebb elismerés illeti. A fürdő kezelősége természetesen a legnagyobb előzékenységgel gondoskodik róla, hogy a fürdők mostantól fogva egész télen át is használhatók legyenek, a vendéglő üzemet fentartja, a fürdőpihenők, folyosók pedig állandóan fűtve vannak, úgy hogy a meghülés veszedelme teljesen kizártnak mondható. Hisszük is, hogy ezen kitűnő alkalmat a közönség tömegesen fel fogja használni és úgy a fürdőket, mint a vendéglőt is állandóan igénybe fogja venni.

x **Jönnek a katonák,** vonatok, autombilok, babák, mikulások, ridickülök, nyakkendők, bárányok és ezerféle egyéb játékok karácsonyra a Párizsi Bazárba Sas alatt.

x **Czipész üzletembe** a mai naptól kezdve gyors talpalót rendeztem be. Egy pár férfi cipő talpalás 2 kor. 80 fill. egy pár női 2 kor. 40 fill. *Stagl Kálmán* czipész Szent-János utca 2 szám.

x **Meghóditotta a hölgyeket** MLE JULIETTE elsőrendű mellűző különlegességeivel Színház-utca 4. Adorján palota (Emke mellett.) Telefon szám 827.

* **3 utcai szoba és mellékhelyiségből** álló lakás november hó 1-től kiadó, megtekinthető Schlauch-tér 30. hol a házmester nyújt bővebb felvilágosításokat. Lészámitoló és Jelzalogbank részvénytársaság.

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Erdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László és Tsa* urinői- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak. modern szabás, elsőrendű munka *Sal Ferenc* utca 17. Telefon 832 sz.

x **Két jogász sétál a városban,** szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns fölöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki *Nagy Sándor* férfi divatruha kereskedésében a *Zöldfa-utcán*, passagé-kapu mellett

Uri fehérnemű, «FOWNES»
keztű, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPŐ

egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

x **Farkas-féle parkett-pasta** tükör fényessé varázsolja parkettjeit! Kilója 2:40 kor. fél kilós próbadoz 1:20 kor. Kapható: Farkas István Apolló Drogeriájában Nagyvárad. Rákóczi-ut (Fő-utca) 7. B. Fröhlich hentes üzlet mellett.

x **Matyok Péter tambura zenekara a Korona-kávéházban.** Ma és minden este a Korona-kávéházban hangversenyez közkívánatra *Matyok Péter* (Paganini) tambura zenekara teljesen ujonnan szerződött tagokkal, a közkedvelt társulat magán- és duett számokkal működik közre. A gazdagon összeállított műsorból kiemelendő a közkedvelt *Gyöngyi* duett. A társulat tagjai: Kővári Rózsika, Kővári Boriska, Simon Juliska, Kósa Böske és Juhász Ilonka énekesnők. Naponta változatos műsor. Kezdeté este 8 órakor. Szabad bemenet. Szíves pártfogást kér *Matyok Péter* karmester.

x **Szőllős-utca 12. sz. házban** öbb egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x **FELHÍVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a most megnyílt **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és fölöltőkre. Méréselt árak. *Nagy Sándor-u. 17.*

x **Felhívjuk** m. t. olvasóink figyelmét *Büchler Márton* butorkereskedő lapunk mai számában levő hirdetésére.

x **Össi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Az erdélyi kereskedelmi és autombilforgalmi r. t.** helybeni fiókja autombilokban, pneumatikokban, valamint az összes autombil-felszerelési és szükségleti cikkekben *Szilágyi Dezső-utca 6. szám* alatti (telefon 13-21.) telepén nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages *Körház-utca 6. szám* alatt (telefon 13-52.) van, hol úgy a helyi, mint az átutazó autombilok a legideálisabb garaget találják és egyuttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

x **Értesítés.** Tisztelettel értesítjük a n. b. rendelőinket, hogy *Hatvany és Szentmiklóssy* szücsök beltagja, *Hatvany* hosszabb külföldi tanulmányutról haza érkezett. Szíves pártfogást kérünk *Hatvany és Szentmiklóssy* szücsök, *Nagy Sándor-utca 1.*

x **Ujhelyi Róza** nőikalap üzletét *Ri manóczy-utca* (Koloszvár házba) *Royal* kávéházzal szembe helyezte át, hol eredeti párisi modellekből állandó választék áll a hölgyközönség rendelkezésére, mit olcsóbb boltbér mellett rendkívül jutányosan árusít.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasított 2 m. hosszban *Berettyó-Széplak* állomásról legalább egy waggon rakomány (cca. 4000 drb.) megrendelhető azonnali és későbbi szállításra a Polgári Takarékpénztár r. t. áruosztályánál Nagyvárad, (Kossuth-utca.) Telefon 11-95.

x **Vörösbör!** Nyáron a legkellemebb ital! Literje 96 fillér. — Csodaszép mézédés *csemegezőllő*; kitűnő peccsenye és *pezsgőborok*; *kőhányai* maláta és szalon *sörök*, *MERTZ NANDOR* csemegeüzletében, *Körös-utca*. Telefon: 448. sz.

x **Iskola idényre** torna cipők 2 koronától kezdve. Gyermekek cipők 20-25 számig 2 korona, 26-28 számig 4 korona, 29-34 számig 5 korona. Fiu boks cipő 35-36 számig 7 korona, női chevrou vagy boks cipő 7 korona, férfi chevrou vagy boks cipő 8 korona. Finom női parti félcipők 5 korona, divatos férfi kalapok 3 koronától kezdve *Feketénél*, *Szent-János-utca*, *Kispipa* mellett.

Szülők figyelmébe!

Legjobb gyermek cipők
teljes fiu kelegyek legolcsóbban

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

x **Tekintettel a rossz pénzviszonyokra** leszállítottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitzi himzés 24 fillértől. 1 m. csipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztyű 30 fillértől kapható **Ungerleider Salamonnál** Szent János-utca 4. sz. alatt.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20. (Lévai M.-féle házban.) Javitások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbből a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecsel vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev-lap hívásra azonnal megjelenek.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazar épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **Ingyen javítjuk** a nálunk vásárolt harisnyákat. Állandó nagy raktár kész női, férfi és gyermek harisnyákban. Kötünk, fejelünk rendelés szerint, 24 fillértől kezdve a legfinomabb selyem harisnyáig. **Harisnyakötőde** Bartos és Társa (a Széchényi-szállóval szemben Rákóczi-ut 10.) És a mi fő „**Bartos harisnyája tartós.**” Helyi és vidéki telefonszám 1359.

x **A városligeti kútháznál**, közvetlen az alagút mellett egy modern, télen is lakható három szobás szálló-lakás a hozzártartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó, vagy előnyös feltételek mellett a ház örök áron eladó. — Cim a kiadóhivatalban.

FIGYELEM! Óriási választékok iskola szerekben csak **Klein Vilmos és Társa** cégnél találhatunk u. m. író és rajzszerek, iskolatáska 36 fillértől. könyvszíjak 30 fillértől, továbbá fiu és leány intézeti ruhák, iskolai lüster és cloth könyvek, gyermek esernyők, fiu sapkák 30 fillértől, gyermekharisnyák 20 fillértől. Téli alsóruhák, iskola munkák és mindennemű kézimunka anyagok. Csődből vásárolt 1500 drb divatos parket blousche 2-50 fillértől. 3000 elsőrendű férfi ing 2 koronától, galérok 20 fillértől, 30000 méter arefátyol 20 fillértől és minden e szakmába tartozó cikkek olcsón csak a fenti cégnél szerezhetünk be, Rákóczy-ut 18.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpaddal nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076.

x **Zombor Sándor** sebész-orvosi műszer, kötszer és testgyógyesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany erőre berendezett műhelyében készít mindenféle fém-ecsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban. levelekre válasz.

Legszebb és legolcsóbb zománctáblák

Diósy Sománál

Telefon 839.

Telefon 839.

Egy jó házból való fiu tanulóul

felvétetik fizetéssel
Tátray Gusztáv
kézimunka üzletében
Rákóczi-ut 4.

Valódi PERZSA szőnyegek

és legfinomabb kivitelű **CSIL-LÁROK** óriási választékban a Budapesti főüzletünkben megérkeztek. Meglepő **OLCSÓ ÁRAK** míg a készlet tart. Megtekinthető vételkényszer nélkül

vétel **STERNBERG** és eladás régiség, ékszer és műkereskedés **Szt. László-tér, Kishidfő.**

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Kedd: Villámhárító.
Szerda: Villámhárító.
Csütörtök: Gyimesi vadvirág.
Péntek: Hajduk hadnagya.
Szombat: A tolvaj. (Bihari Ákos fel-léptével.)

A vasgyáros.

Szombaton a régi jó Ohnet-színmű, a Vasgyáros került színre, még pedig zsufolt ház előtt, annak bizonyosságául, hogy jó darab ma is vonz közönséget s ha az újdonságok nem állanak kellő színvonalon, akkor

okosabb dolog a régi darabok felfrissítésével szerezni élvezetet a közönségnek és jó-vedelmet a kasszába. A Vasgyáros adott alkalmat **Novelly Evelinnek**, a társulat egyik új tagjának az igazi bemutatkozásra. Eddig csak kisebb szerepekben látták, most Athenais szerepében volt alkalmá képességéről bizonyosságot tenni. Konstatálhatjuk, hogy még kezdő, de nem tehetségtelen kezdő. Mihelyst bátrabb mozgást és közvetlenebb beszédmodort fog elsajátítani mindjárt egy nagy lépéssel előbbre halad. Szorgalommal, gyakorlattal határozottan sokat elérhet. Mint kezdő így is meg lehet elégedve a bemutatkozással, bár még egyelőre inkább szép megjelenésével és pompás öltözékeivel tűnt ki. A jövőre kettőt ajánlhatunk: több közvetlenséget és több természetességet. Ez ma a színpadi siker egyik titka. — A többi szereplők a társulat ismert jeles tagjai voltak, szokott jó alakításaikkal. Kivált **Étsy Emilia** és **Tóth Elek** nyújtottak a két főszerepben kiválót. —r.

A villámhárító. A villámhárító tanultunk a fizikában, hogy micsoda, de hogy a tegnapi francia bohózatban mit értenek villámhárító alatt, azt itt részletezni lehetetlen, a mint hogy nem részletezhetjük azt a sok házasságtörési bonyodalmat sem, a miből a Villámhárító egész meséje össze van bogozva. Ma már bizonyos írói berkekben, azaz modernül szólván írói kávéházakban általános a felfogás, hogy nem igazi dráma, ha hűtlenségi eset nincs benne és még kevésbé igazi vigjáték, ha nem esik meg benne néhány házasságtörés. Ebbe a kategóriába tartozik a Villámhárító is, meséjével és néhány vaskos kiszólásával egyaránt. Pedig hogy ma már ez a közönségnek nem kell, annak ékes tanubizonyossága volt a félig üres ház. Az előadás a vigjátéki személyzet javarészt foglalkoztatás- tehát ebből a szempontból nem lehetett el-lene kifogás. **Szentgyörgyi Márta**, **Étsy Emilia** és **H. Körössy Juci** a főbb női szerepekben excelláltak: kivált **Szentgyörgyi** és **Étsy Emilia** kaptak sok megérdemelt tapsot. **Tóth Elek**, **Leövey** és **Hunyadi** mellett **Radoez** is kitűnt, ügyes maszkiával. Az előadás menete gyors, pattogó, szinte érdemesebb lett volna ekkora buzgósággal más darabot kitüntetni. —r.

A tolvaj. Szombaton, előreláthatólag igen kedves estélye lesz a színházi közönségnek. Ezen az estén **Bernstein** hírneves színműve, **A tolvaj** kerül színre, amelyben a publikum viszontlátja a kedvelt művészt: **Bihari Ákost**, akinek minden fellépte eseményszámba megy. A nagyszabású színpadi alkotásból már javában folynak a drámai ensemble próbái.

A nevető férj. Ha az ember végig tekint a színház próbatábláján, egyebet se látni, mint: **A nevető férj** itt, **A nevető férj** ott! Ensemble próbája a színpadon, ének-próba a zongorateremben, táncpróba a cukrászdában; szóval minden és mindenki **A nevető férj**-ből próbál, amely az eddigi operette bemutatások után, valóságos szenzációnak készül. És amily buzgalommal tanulják a szereplők az operettet, épp oly láz uralkodik a díszletfestő teremben és a szabóműhelyben, ahol minden kéz a **Nevető férj** sikerének biztosításán fáradozik. A kitűnő operettének vasárnap este lesz a bemutatója.

Hölgyek figyelmébe!

Van szerencsém a mélyen tisztelt hölgyközönség b. tudomására hozni, hogy az

őszi és téli legújabb kaplapformák megérkeztek.

Továbbá a legszebb és legújabb divatu tollak. — Ugyiszintén átformázásokat jutányos árban elvállalok.

Tisztelettel

M. WEISZMANN JULISKA
Nagyvárad, Bajza-utca 7. sz.

MULATSÁG

A keresztényszocialisták mulatsága. A nagyváradai keresztényszocialisták ifju, de erős szervezete pompásnak ígérkező mulatságot rendez e hó 15-én a Kath. Legényegylet termeiben. Lelkesen dolgoznak a mulatság sikerén és minden jel arra mutat, hogy a keresztényszocialisták első mulatsága nagyon jó beköszöntő lesz a jövőre nézve.

IRODALOM

A „Vasárnapi Ujság“ november 2-iki száma pompás képeket közöl az aradi kulturpalotáról, a tordai közművelődési házról, a Nemzeti Színház és az Operaház ujdonságairól, a kerepesi-uti temető új művészeti síremlékeiről, Sarmizegethusáról, stb. Különösen érdekesek a tangó pompás fölvételei Szépirodalmi olvasmányok: Lakatos László és Grazia Deledda regénye, Szép Ernő, K. Lippich Elek és Bodor Aladár versei, Berkes Imre novellája, Kupcsay Felicián tárcái. Egyéb közlemények: egy XVII. századi érdekes soproni ház, cikk a braunschweigi trónörököséről s a rendes heti rovatok. Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.)

TÁVIRÁTOK

Marad a sajtójavaslat.

Budapest, nov. 3.

Az Otthon írók és ujságírók egyesületének küldöttségét ma vezette Balog Jenő miniszter elé Kóbor Tamás. Kóbor erős logikájú, jól megindokolt beszédben kérte a minisztert, hogy vegye le a javaslatot napirendről. A miniszter kijelentette, hogy ez nincs módjában, mert a minisztertanács határozatával nem helyezkedhet szembe.

Öngyilkosság a zsúr alatt.

Szolnok, nov. 3.

(Saját tudósítónktól.) Lőrinci István gazdag magánzó délután, ami-

kor vendégei voltak, átment hálószobájába és föbelötte magát. Tettének oka ismeretlen.

Ferdinánd cár Bécsben.

Bécs, nov. 4.

A Dnevnik jelentése szerint a bécsi mértékadó körökkel Ferdinánd cár látogatása ügyében folytatott tárgyalást befejezték. Ferdinánd cár legközelebb Bécsbe érkezik és a király fogadni fogja. Bécsből Ferdinánd király Berliabe megy, a hol a császár is hivatalosan fogja fogadni. Genadjev külügyminiszter elkíséri Ferdinándot ezen az utazásán.

Megverték

Asquith miniszterelnököt.

London, nov. 3.

Asquith miniszterelnök tegnap délután automobilon Stirlingbe utazott, ahol diszpolgárrá választották. Utközben öt szüffrazsett támadta meg a kocsját, borsot szórt az arcába és kutyakorbáccsal megverte. A rendőrség autmobilja nyomon követte a miniszterelnök kocsját és ennek közeledtére a támadók elmenekültek.

Román békeakció.

Bukarest, nov. 3.

(Saját tudósítónktól.) Bukarestben a Drepaten politikai szemle Szlávics János tollából cikkeket közöl, mely a magyarországi románok helyzetével foglalkozik. A cikk magyarázza Tisza István gróf békeakcióját és kifejti, hogy a román nemzeti párt vezetői jól tennék, ha elfogadnák Tisza István gróf javaslatát. Szlávics azon a nézetben van, hogy Tisza István gr. becsületesen akarja a békét és ezért a román nemzeti pártnak a Tiszával való megegyezésre kell törekedni, álljon az a megegyezés a választói reform megváltoztatásának vagy a választókerületek beosztásának alapján. A román nemzeti párttól követelt általános választójog alapján. A román nemzeti párttól követelt általános választójog csak a proletárookra volna haszonnal, de nem a románokra, akiknek tulajdonképpen többsége gazdálkodó ember. Erdély autonómiájáról azonban úgy vélekedik a szerző, hogy az a románokra nem hasznos.

Wied herceg

az albán trón jelöltje.

Róma, nov. 3.

Wied herceg hivatalosan is elfogadta az albán trónra való jelölését. Ausztria és Magyarország, meg Olaszország a jelölésbe beleegyeztek és Németországnak sincs ellene kifogása, Franciaország, Oroszország és Anglia hozzájárulása még hiányzik.

Eltűnt káplán.

Nyitra, nov. 3.

Rezán Antal nyitrai székesegyházi káplán a rendőrség útján köröztetni az egyházmegye. A káplán eltűnése éppen olyan titokzatos körülmények között történt, mint a karlócai pátriárkáé. Néhány nappal ezelőtt elment a káplán hazulról, hogy rendes délutáni sétáját megtegye s azóta nem tért vissza.

Meghalt Claparéde Sándor.

Budapest, nov. 3.

Claparéde Sándor svájci tudós, a Magyar Tudományos Akadémia kültagja, a Genfben élő magyarok protektora, a magyar nemzet s különösen a magyar ifjuság lelkes barátja, november 1-én, szombaton este hirtelen elhunyt Budapesten. Claparéde Sándor felesége magyar nő volt, aki a múlt év augusztusában halt meg Budapesten. Az ő révén szeretett meg bennünket s lett hűség barátunkká.

Ujjászervezik a török hadsereget.

Konstantinápoly, nov. 3.

Tegnap császári irádé jelent meg a német katonai nevelő misszió szerződöttes ügyében. Ez a misszió hivatalban van a török hadsereg teljes reorganizálására, a fegyelem helyreállítására és a politizáló tisztek eltávolítására. A misszió élén álló német tábornoknak messzemenő jogköre lesz.

Gyilkolnak a szerbek.

Szófia, nov. 3.

A határokról az a hír érkezik, hogy a szerbek gyilkolják a bolgár lakosságot és gyújtogatnak.

KÖZGAZDASÁG

A Pénz címmel e hó 15-én közgazdasági lap indul meg Nagyváradon, mely foglalkozik Biharvármegye és a szomszédos vármegyék közgazdasági eseményeivel. A lap havonként kétszer jelenik meg 2/4 ivnyi terjedelemben. Előfizetési ára egész évre 16 korona, félévre 8 korona. Szerkesztője: Herczeg Jenő; főmunkatársa: dr Nagy Mihály. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rákóczi-ut 63—D. Telefon 1308. sz. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

Gabona üzlet.

Októberi buza	— — —	10.—
Buza 1914. áprilisra	— — —	11.35
Októberi rozs	— — —	7.94
Áprilisi rozs (1914)	— — —	8.94
Októberi zab	— — —	7.27
Áprilisi zab (1914)	— — —	7.40
Tengeri 1914 májusra	— — —	6.27

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	818.25
Oszták hitelrészvény	—	623.—
4%-os koronajáradék	—	81.—
Oszt. magy. államv.	—	693.—
Jelzálogbank	—	418.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	507.50
Hazai bank	—	277.50
Magyar bank	—	541.50
Keresk. bank	—	3700.—
Rimamurányi	—	678.—
Salgótarjáni kőszén	—	741.—
M. Alt. Kőszénbánya	—	1019.—
Közuti vasút	—	630.75
Városi villamos	—	352.—
Adria	—	573.—
Atlantika	—	—

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCKICS GYULA.

Büchler Márton

Nagyvárad legrégebbi butorkereskedője

BUTORIPAR VÁLLALATÁT

Zöldfa-utca 17., I. em. alá helyezte,

hogy a 12—16 ezer korona boltbér megtakarítása folytán vevőinek ennek folytán a legolcsóbb árakat nyújthassa.

A címre kérem figyelni!

Telefon az egész megyére 1-30.

Pályázati hirdetmény

zenekari növendékek felvételére.

A nagyváradai honvédzenekar felvételre zenénövendékeket keres.

Felvételi követelmények:

1. magyar állampolgárság. 2. a betöltött 14 és a még el nem ért 17. életév; 3. oly testi fejlettség, mely a hadiszolgálatra való alkalmatosságát — a 17 életév betöltése után — jogosan remélni engedi; 4. megfelelő zenei előképzettség; 5. szeplőtlen előélet; 6. a katonai fegyelemnek önkéntes alárendeltség; 7. szolgálati kötelezettség vállalás a honvédségbe való önkéntes belépésre, mihelyt a pályázó a kor és testi alkalmasság tekintetében a védtörvényben foglalt határozmányoknak megfelel; 8. szolgálati kötelezettség vállalás minden egyes zenénövendék minőségben eltöltött teljes évért — a szabályszerű tényleges szolgálati időn felül — egy évnél tényleg szolgálására.

A kérvények — melyek a nagyváradai honvéd zenebizottsághoz (Rulikovszky honvéd lakotya) küldendők a következő okmányok csatolandók:

1. a honossági bizonyítvány; 2. keresztlevél vagy születési anyakönyvi kivonat; 3. a már nyert zenei képzettségről esetleg meglévő bizonyítvány; 4. a szeplőtlen előéletéről politikai vagy rendőrhatalóság által kiállított bizonyítvány; 5. az apa (gyám) által aláírt hitelesített vagy a tartózkodási hely járás hatósága által igazolt kötelező nyilatkozat, személyes jelentkezés kívánatos.

A jó bornak

nem kell czéger

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult utjonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitűnő saját termései borai, előzékeny kiszolgálás, szolid polgári árak. Abonensek naponta felvételnek.

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel DARABONT GY. és TARSA uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olesó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalma és gyászruhát 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Üzlet áthelyezés

Tisztelettel értesítjük az igen tisztelt vevő közönséget, hogy

Bémer-téri üzletünket u. a. ház kapu melletti helyiségébe helyeztük át.

Hungária cipőgyár

r.-t.

(ezelőtt Moskovits Farkas és Tsa. r.-t.)

(Bazár-épület) Rákóczi-ut 2.

Telefon 687. Telefon 687.

LÉVAI MÁRTON

r.-t.

sirkőraktára és kőfaragó telepe

Nagyvárad Rákóczi-u. 20.

Tartós fűtésre

legalkalmasabb

legjutányosabb

tüzelő anyag a

KOKSZ!

Meidinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legjobb a

GÁZ-KOKSZ

mert a súlyosabb és ezáltal drágább bánya-koksz (Meiler-Koksz) sokkal nehezebben gyul meg.

A kokszára jelenleg hat korona m.-mázsánként.

Ha 500 kilós részletekben rendeltek meg a koksz, akkor azt a város területén mm.-ként 40 f. fuvardíjért házhoz szállítjuk és beraktározzuk. Gázfogyasztóinknak azon kedvezményt nyújtjuk, hogy fuvardíjat nem fizetnek. Továbbá felhívjuk a t. közönség figyelmét: gáskandallók, gázfűrdőkályhák, gázvasalók, főzők és kávépörkölők nálunk beszerezhetők. A gázzal való fűtés és főzés az egyéb fűtőanyagok drágasága miatt ma már nem kerül többbe mint a fa.

NAGYVÁRADI LÉGSZESZGYÁR.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy papi és civil ruha tökéletességét

áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalomra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi- és polgári szabó.

Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPÍTOTT 1898-BAN.

Kálvária-utcán egy üres telek eladó.

Fontos értesítés!

Tisztelettel értesítjük a nb. közönséget, hogy illatszer és háztartási üzletünket a folytonos emelkedő forgalom akadálytalan lebonyolítása céljából, kénytelenek voltunk tetemesen

megnagyobbítva áthelyezni: Budapest, VIII., Kőfaragó-utca 7. szám alá, ahol ezentúl mindennemű szakmánkba vágó igényeket továbbra is a legkifogástalanabbul elgíthetünk ki.

Figyelem! Tekintve, hogy reményünket, igen tisztelt vevőközönségünk b. pártfogásával minden tekintetben valóra váltotta, amit mi viszont méltóképen honorálni akarunk, elhatároztuk, hogy ezentúl minden hónapban egy

ingyen bevásárlási napot rendezünk.

Mint hogy ezen ingyen nap feltételeit itt részletezni, helyszűke miatt, nem lehet. Kegyeskedjék erre vonatkozó részletes körlevelünket kérni, melyet a most megjelent 24 oldalas illatszer és háztartási értesítőnkkel együtt kívánatra bárhová, ingyen és bérmentve megküldünk. Címünk:

Parfumerie „Hez“ illatszerár és háztartási cikkek szaküzlete, Budapest, VIII., Kőfaragó-utca 7. szám.

Vas- és réz- BUTOROK

még csak rövid ideig mélyen le szállított árban kaphatók

Tonk Emilnél

Rákóczi-ut 13. sz.

Legolcsóbb bevásárlási források!

Alapítva 1893. **Freund Benjámín** Alapítva 1893.

műorás, ékszerész és látszerész
Nagyvárad, Rákóci-ut, Széchenyi-szálloda épület.

RITKA ALKALOM.

Üzletem átalakítása miatt a teljes raktáramat kiárulom eddig nem létező leszállított árban, arany-, ezüst-, nikkel órákat, aranyláncokat, gyűrűket, fül-függőket és más ékszereműket, kina-ezüst tárgyak, ingaórák, látszereknél 50% engedmény.

Oláh Sándor

épület- és műlakatos
Beöthy Ödön-u. 43.

Elvállal minden e szakmába vágó új munkákat és javításokat jutányos árban. Takarékos tűzhelyek állandóan ratáron. Költségvetést kívánatra küldök.

Jenny Jerő

órás, ékszerész és látszerész. Ajánlja dúsán felszerelt óra és ékszer nagy raktárát jutányos árban. **Szent János-u. 39. sz.** Óra és ékszer javításokat pontosan eszközölk.

Tanuló felvétetik.

Táray Sándor

telefon 558. telefon 558.
NAGYVÁRAD

Körözs-utca 11. sz.
Épület és műlakatos vízvezeték és vasszerkezeti munkák.

ÉGI LANT

ker. katolikus imádságos és énekes könyv, díszes vászonkötésben

1 K 30 fillérért

kapható a Sz. László-nyomda részvénytársaságnál.

Deutsch Simon

bútor-asztalos Ór-u. 6.

Elvállal olesó árban háló-szoba-, ebédlő- és szalon berendezéseket, ugyszintén előszoba és konyha berendezést. Hívásra megjelenek.

Petry Árpád

órás- és műszerész

Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Tarsoly és Risztó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben. Mindennemű műszerész munkák szakszerű javítása elfogadtatik.

UJ keztyüs és sérvkötő készítő!

Keztyük mérték után gyorsan és legjutányosabb árban készíttetnek. Bálí keztyük 70 cm. hosszú, csak 6 korona. Tisztítások és javítások azonnal eszközölk. **Ruganyos sérvkötők 4 korona.**
HORVÁTH R.
Nagyvárad, Szt. János-utca

1. számú minta az 1913. évi 102.500 számú p. ú. min. körrendelethez.

101810—II—1913. sz.

Hirdetmény

a házbérbjövdelem bevallása tárgyában.

A házbéradó az 1914. évre való érvénynyel kivétel nélkül, az ezen kivétel alapjául szolgáló házbérbvállomási ívek benyújtására a m. kir. pénzügyminiszterium 1913. évi 102.500. szám alatt kiadott rendeletével az 1913. évi november hónap 2-től 30-ig terjedő időt tűzte ki.

A házbéradóról szóló 1909. évi VI. t.-c. 46. §-a értelmében a bevallás annak a községnek előjáróságánál történik, amelynek területén a ház fekszik.

A házbérbjövdelem bevallására kötelezve van:

- a) a tényleges birtokos, illetőleg vagyonszövetség esetén az összes tényleges birtokosok;
- b) a házközösségnél annak feje;
- c) nem önjogi, valamint jogi személyeknél a törvényes képviselő.

Ha a közös tényleges birtokosok közül csak egy ad vallomást, utóbbi az összes tényleges birtokosok meghatalmazottjának tekintendő.

A ház tényleges birtokosa (tulajdonos vagy hasznélvező), illetve a törvényes képviselő, a házbérbvállomási ívet meghatalmazott által is kiállíthatja, ennek eljárásáért azonban a meghatalmazó anyagilag felelős. A bélyegmentes meghatalmazás kívánatra felmutatandó.

Felhivatnak tehát a vallomásadásra kötelezettek, hogy a házbérbvállomási ívet pontosan és a valóságnak megfelelő hűséggel töltsék ki, s azt a községi előjáróságnál (városi adóhivatalnál) november hó 2-ikától kezdve legkésőbb november hó 30-ig nyújtják be.

A bevallás tárgya: a házak évi nyers bérbjövdelem. Nyers jövdelemnek tekintendő együttvéve mindaz, amit a bérlő a bérlőtárgy használatában a bevallás időpontjában ellenértékül fizet, illetőleg teljesíteni tartozik.

Ide számítandók különösen:

1. a szoros értelemben vett lakbér;
2. a természetbeni szolgáltatások, a tulajdonos helyett fizetett kárbiztosítási díjak, állami, helyhatósági s egyéb adók, azoknak az összegeknek kivételével, melyeket a bérlő községi adó fejében házbérbfillérek elnevezése alatt, vagy más községi lakásadó címén fizet, ha a bérbéradó ezeket az összegeket elkülönítve mutatja ki, vagy bérbérbvállomásában oda nyilatkozik, hogy a mellékjuttatásokkal együtt bevallott nyers jövdelemben a házbérbfillérek már befoglaltatnak;
3. azok az összegek, melyeket bérbéradónak a bérlő háztartása keretében vízvezeték, éjjeli világítás, szemétkihordás és más ilyenmű mellékköltségek címén fizet, ide nem értve a ház gondozásával megbízott egyénnek a bérlők részéről külön fizetett, akár előre meghatározott járandóságokat, továbbá a lakás világításért és fűtéséért külön megállapított összegeket, végül a bérlő, mint üzlettulajdonos által üzlete céljaira felhasznált víz után fizetett vízvezetési díjakat.
4. azok az összegek, melyeket a bérlő a bérbérbvállomási ív lakrészek átalakításának vagy karbafelújításának költsége fejében a bérbéradó beleegyezésével sajátjából oly feltétel alatt előlegezett, hogy a költség visszatérüléséig készpénzben aránylag csekélyebb összegű lakbért tartozzék fizetni. Ha e költség visszatérítése a szerződő felek által több évre osztott fel, a költségeknek csak ama része számítandó a nyers jövdelemhez, mely a megállapított felosztás szerint az illető évre esik.

Általános házbéradó alá eső helyeken a házbirtokos által használt vagy másnak ingyen átengedett épületeknek, illetve épületrészeknek nyers házbérbjövdeleme gya-

nánt a bérbéradás esetén elérhető haszonértéket (bérértéket), az üresen álló lakásoknál pedig az előző évi adóalapot kell bevallani.

Üzletfelszereléssel, földbirtokkal, házi kerttel vagy egyéb dolgokkal és jogokkal együtt bérbéradott házaknál vagy lakrészeknél nyers jövdelemnek az az összeg vallandó be, mely házbér címén a bérszerződésben külön kiüntetve van.

Butorzzal együtt bérbéradott lakrészek bérbjövdelemét minden levonás nélkül kell bevallani, amelyből azonban a butorzzal elhasználása fejében 30%-ot a kivető közegek fognak leszámítani.

A bérlők a vallomási íven bizonyítják a vallomás helyességét, nevének a vallomásadásra kötelezett felhívása folytán a megfelelő rovatba történt bejegyzése által. Ez a bejegyzés a bérszeg beírása előtt tilos.

A felek a házbérbvállomások beadásáról elismervényt kérhetnek.

Aki vallomását a kitűzött határidőben be nem adja, abban az esetben:

a) ha a megállapított adóalap 1000 Kt meg nem halad, a kivetés során megállapított házbéradónak 10%-át, illetőleg, ha a részére szabályszerűen kézbesített és a vallomás benyújtására szóló felhívás vételétől számított 8 nap alatt sem adja be vallomását, további 40%-át fizeti pótlék fejében;

b) ha pedig a megállapított adóalap 1000 Kt meg halad, a kivetés során megállapított házbéradónak 50%-át, illetőleg ha a részére szabályszerűen kézbesített és a vallomás benyújtására szóló felhívás vételétől számított 8 nap alatt sem adja be vallomását, az adónak további 25%-át fizeti pótlék fejében. (Az 1909. évi VI. t.-c. 48. §-a, illetőleg az 1912. évi LIII. t.-c. 89. §-a).

Ha a vallomásadásra kötelezett a vallomási ívet a bérszegnek beírása előtt iratja alá bérlőjével, annyiszor büntetendő 5-200 K-ig terjedő rendbírósággal, ahány bérlőjénél ezt elkövette. Hasonló rendbíróság alá esik a bérlő is, ha a vallomási ív aláírását elfogadható ok nélkül megtagadja. (1909. évi VI. t.-c. 59. §-a).

Bíróilag büntetendő, vagy is jövdeleki büntető eljárás alá eső kihágást követ el a tényleges birtokos vagy annak törvényes képviselője, ha a házbérbjövdelemre vonatkozó vallomási ívben adóköteles jövdelemtől szándékosan elhallgat, vagy abban, tudva, valótlan vagy szándékos félrevezetésre irányuló nyilatkozatot tesz, mely az adó megrovódítására alkalmas. Ha ennek a kihágásnak elkövetésében a bérlő is szándékosan részt vesz, ez a tettessel egyenlően büntetendő.

Tájékoztatásul szolgáljon végül, hogy a vallomásadásra kötelezettek a bevallás kötelezettsége alól nem menti fel az a körülmény, hogy a vallomási ív részére hivatalból kézbesítve nem lett.

Kelt Nagyváradon, 1913. október hó.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

10.000 pár harisnya kerül eladásra! alábbi olesó árak mellett.

8 pár kötött zokni 78 fill., 3 pár csikos zokni 1 kor., 3 pár női harisnya 1 kor., 3 pár gyerek zokni finom 1 kor., 3 pár gyerek patent harisnya 1 kor. Flor és selyem harisnyák igen olesón. Férfi ingek jó minőségben 1-94 kor., női ingek 1-94 kor. Zsebkendők drb. 6 fillértől. Nyakkendők, ridikülők 30 fillértől.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

A legszórakoztatóbb

hangszereket szállítja

Wagner „Hangszer-Király“

Budapest, József-körut 15. (Telefon.)

A milánói, párisi és londoni kiállításon az első díjjal kitüntetve.

- Hegedű, 16 drb. felszereléssel 12 korona.
- Jogásztárogató, billentyűkkel 16 korona.
- Kétsoros hangverseny harmonika 25 korona.
- Beszélőgép, ha'almas hangu 40 korona.
- Csodaréztrombita, erős, 6 korona.
- Várászfuvola, ajándékkal 4 korona.
- Javítási szakműhelyek!

Fényképes árjegyzék ingyen! Óvás! Ügyeljünk a „Wagner“ névre és a 15. házszámra.

Sürgős figyelmeztetés!

Ha illatszert, pipereszappant, kozmetikai, arc- és kézipótlási, háztartási, hajápolási és általában mindenféle a kozmeticeba vágó cikkeket a legjobból a legjobbakat olesóbban a legolcsóbbnál akarja beszerezni, úgy kérje a harmadik kiadásban most megjelent «Illatszert és háztartási értesítőnk» melyet ingyen és bérmentve küld: «HEZ» illatszert és háztartási cikkek szakszervelete nagyban és kicsinyben B.-pest, VIII., Köfáragó-u. 7. sz.

Merza Kálmán

szíjgyártó, nyerges és bőrdobos mester

Nagyvárad, Szent János-utca 48. sz.

Raktáron tartok minden e szakmába vágó cikkeket, ugymint: **disz- és igás-szerszámot**, nyerges és versenyostorokat. Kívánatra megrendelés után is készítek a leggyorsabbtól a legdiszesebb kivitelig, **feltűnő szolid árak mellett.**

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban gyógyszerházakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és pudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánozott JOHANN MARIA FARINA **Gegenüber dem Rudolfsplatz**. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánozott kölnivizet, kölniviz-poudert és **kölniviz-szappant**, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az ön lakhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

Holczer Emil Zoltán, Budapest, VIII. ker., Szigetvári-u. 16. szám

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az **eredeti minőség.**

Kapható Nagy-Váradon: Farkas István és Darvas István drogeriájában.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradfiótelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

Szabadalmazott géppel gyártott karmantus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömszőlt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkö- és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal:

Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakaszerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

Tüzijáték kiállítás

őzv. Kádár János-né

elsőrangú fűszer- és esamege kereskedésében.

a legelsőbbbrangu különlegességek előnyös bevásárlási forrása.

Kugler H. Gerbaud főraktára.

Telefon 85. sz.

Telefon 85. sz.

RUFF TESTVÉREK

épület- és géplakatos műhelye
LUKÁCS GYÖRGY-UTCZA 26.

Mindennemű lakatos munkák **vas-szerkezetek, vízvezeték javítások és takaréktűzhelyek** elsőrendű kivitelben.

Gazdasági eszközök készítése ekék, boronák, borsajtók és szőlőzuzók stb. Láncoz kutaink ugy tartósság mint vízemelő képesség tekintetében minden eddigit fölülmulnak. Mindennemű gépjavítások szak-szerűen és gyorsan eszközöltetnek.

NYIBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Szabadalmazott folyton égő **Meteor** Kályhák

Tarsoly és Risztó

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut.